

EKSKLUZIVNO: NOVI NALAZI IZ PODMORJA MLJET

Našli keramiku iz doba Sulejmana Veličanstvenog i čak 16 topova

Piše:
Ahmet Kalajdžić

Na južnom je Jadranu i ovog ljeta Odjel za podvodnu arheologiju Hrvatskog restauratorskog zavoda bio vrlo aktivan: ronili su i istraživali u podmorju Lastova i Mljeta, ostvarili izvrsnu suradnju s Parkom prirode Lastovsko otočje i Nacionalnim parkom Mljet i nalazima ponovno zadivili znanstvenu javnost.

Uz podmorske arheologe HRZ i roniocce- vanjske suradnike, ronili su i pripadnici Specijalne policije MUP RH. Nužnu logističku potporu na Lastovu je pružio ronilački centar Ronilački raj, a na Mljetu Aquatica Mljet.

Pronašli 16 topova!

Tijekom svibnja su u podmorju Lastova pregledana stara nalazišta antičkih brodova, ali se utvrdilo kako nema novih devastacija podmorja: Pregledom smo utvrdili da novih devastacija nema što nas sve skupa veseli, jer bit će ipak da svijest o bogatom naslijeđu koje krije Jadran raste, ali tome pridonosi i zaštitarska služba parka

Ovog su ljeta arheolozi Hrvatskog restauratorskog zavoda u podmorju Lastova i Mljeta pronašli vrijedne arheološke nalaze kojima tek slijedi znanstvena obrada prije nego ih javnosti predstave na tematskoj izložbi

Istraživanja su promijenila dosadašnju teoriju prema kojoj se s novim sultanom prestajao koristiti prijašnji stilski izričaj

koja nadzire akvatorij Lastova. Započeli smo istraživati i vrlo zanimljivi novovjekovni brodolom iz 15- 16. stoljeća koji je na ulazu u luku Ubli. Iako se za taj brodolom znalo desetljećima, pripreme za istraživanje su počele tek prije dvije godine. Ovog ljeta smo krenuli s čišćenjem i iskopom prvog slo-

ja pijeska i na dnu odmah uočili željezne kovane topove, čak 16 komada! Tako su ove godine dokumentirani upravo topovi, a sljedeća istraživanja će otkriti možemo li ispod njih otkrivati brodsku konstrukciju te je li brod prevozio neki teret ili je riječ o dobro naoružanom vojnom plo-

vilu - priča nam voditelj Odjela za podvodnu arheologiju HRZ Igor Miholjek.

Arheolozi HRZ su tijekom lipnja i srpnja na Mljeto realizirali dva podmorska arheološka istraživanja. Tamo se posljednjih dvanaest godina istražuje nalazište Sveti Pavao: to je na Mediteranu jedinstveni brodolom mletačkog broda koji je prevozio vrlo vrijedni teret keramičkih predmeta iz osmanskog grada Iznika. I danas je taj turski grad poznat po proizvodnji keramike različite namjene a o izvrsno sačuvanim nalazima Miholjek kaže:

- To osmansko keramičko posuđe se proizvodilo od 15. do 17. stoljeća u Izniku. Svaki je sultan imao majstora koji je upravljao keramičarskim radionicama i stvarao posebne ornamente s motivima iz Kurana te životinjskim i cvjetnim motivima. Velika ekspanzija izničke keramike dogodila se tijekom vladavine sultana Sulejmana Veličanstvenog, a utvrđivanje pet razvojnih faza izničke keramike promijenilo je dosadašnju teoriju prema kojoj se s novim sultanom prestajao koristiti prijaš-

Svaki je sultan imao majstora koji je upravljao keramičarskim radionicama i stvarao posebne ornamente

Svi nalazi se izuzetno pažljivo iznose na površinu

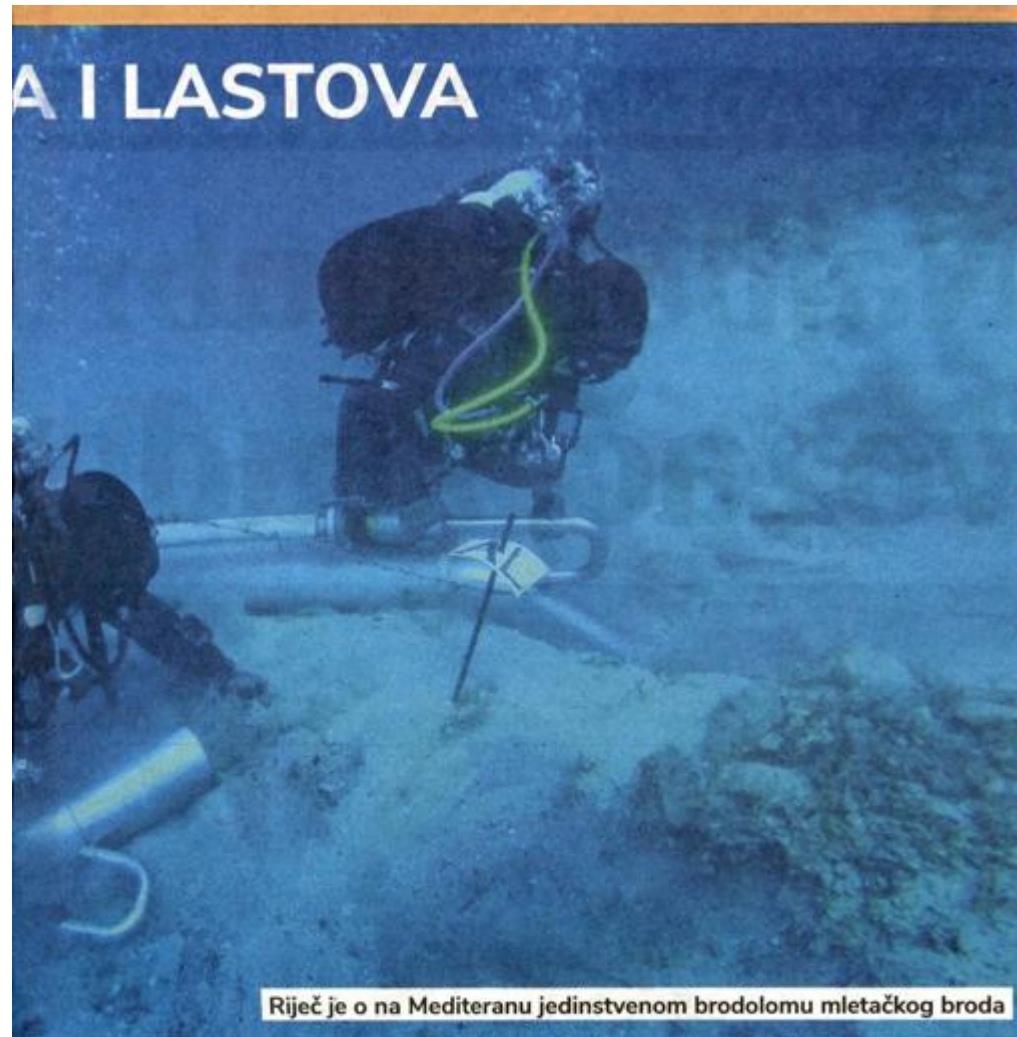
TKO BI SE TOME NADAO

Problem prave- trlje!

-Pri iskopu nam problem prave- trlje! Koliko god ih tjerali, vrata se! Navale u naš iskop, odnosno u arheološke sonde jer se nakon dizanja sedimenta krenu hraniti svježom hranom! Inače, te ribe svojim brkovima "miješaju" pijesak, a mi smo im "odradili" posao. Previše je pijeska u moru. To je priroda, tako je to, ali voljeli bi imati bolju vidljivost i da su nam uvjeti za fotografiranje bolji. Veliki dio dokumentacije su fotografije. Ipak, mi u podmorju nismo zbog prirodne nego kulturne baštine- pričaju nam arheolozi iz HRZ-a.

Sudionici ovogljetnog podmorskog istraživanja: Alison Faynot, Dragutin Šimatović, Robert Dorinka, Kristijan Tahtler, Zoran Delibašić, Mario Orlandini, Damir Mlinarić, Sara Fabijanić i Igor Miholjek

Riječ je o na Mediteranu jedinstvenom brodolomu mletačkog broda

Keramičko posuđe se proizvodilo od 15. do 17. stoljeća u turskom gradu Izniku

nji stilski izričaj. Danas se pretpostavlja kako se svaki stil ukrašavanja koristio dok god je za njega postojao interes. Kupci te keramike većinom su imućni Europljani željni egzotičnih predmeta s Istoka, ali u svjetskim muzejima i privatnim zbirkama danas postoji svega tri tisuće primjeraka izničkog posuda.

Bizantski brodolom
Izuzetno rijetki i vri-

jedni brodolom iz 7. stoljeća iz vremena Bizanta bio je tema drugog istraživanja. Otkriven je 2015. na poziciji Velika Tatinića- Maharac nedaleko Kozarice. Istraživanje je započelo 2017. i nastavljenom lani da bi ovog ljeta iznova istraživani nalazi na pješčanoj padini između stijena i dubini 32- 40 metara. Pokazalo se da je riječ o brodu koji je prevozio nekoliko ti-

pova bizantskih amfora te bogate trgovačke predmete i trgovačku opremu, vagu i uteg, olovne ingote i brončano posuđe, a pronađeni su i dijelovi brodske konstrukcije. Pronađen je i novac koji je znanstvenicima pomogao da potonuće datiraju nakon 640. godine, odnosno u sredinu 7.stoljeća.

Sva su istraživanja financirali Ministarstvo kulture, Nacionalni park Mljet i Park prirode Lastovsko otočje. Voditelj istraživanja ponovno je bio Miholjek, a ostali sudionici su arheolozi Domagoj Perkić, Sara Fabijanić, Anton Divić, Ivan Vidulić, Alison Faynot te Damir Banković, Tomislav Stipčević, Robert Dorinka i Kristijan Tahtler iz Specijalne policije MUP RH. Ronioci- vanjski suradnici su Goran Butajla, Zoran Delibašić, Dragutin Šimatović, Damir Srzić, Jerko Macura, Željko Mihaljević, Marko Hranilović, Damir Mlinarić i Mario Orlandini.

Kako sačuvati nalaz?

Kako nakon više stoljeća pa i cijelog tisućljeća iz podmorja, na svjetlo dana iznijeti pronađeni arheološki nalaz ovisi od kojeg je materijala predmet napravljen. Od kojeg god materijala on bio: keramika, staklo, organski materijali, nalaz se pažljivo iznosi na površinu. Istraživanje podrazumijeva i restauraciju kojom predmetu vraćamo prvobitni oblik i izvorni sjaj. Koristimo posebne mrežice i kutijice da bi nalaz na površinu stigao neoštećen. Osobitu pažnju iziskuje organski materijal kao npr. drvo ta koje se mora desalinizirati i ne smije se dozvoliti sušenje niti da dođe do kristalizacije soli koja iznutra razara strukturu nalaza.